

PROGRESUL

Abonamentul:

pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae social-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Din păcatele noastre.

Conlocuitorii nostri de legea catolică și reformați și-au serbat mai deunăzi „ziua morților“.

Un convoi din toate păturile societății, cu flori și cu cununii, înfirșit reuniunile orașului nostru Biserica albă, cu flamurile lor înbrăcate în zabranic negru, își țineau drumul către cimitir. Înafară de câteva șoptiri duioase, întrerupte prin câteun suspin adînc, era o tăcere adîncă pe toată linia. Preotul își aștepta credincioșii să le predice însemnătatea zilei... Privind și eu din public la acel convoi fără sfîrșit, am stat loculî îngîndurit, reamintindu-mi și eu șirul prietenilor și cunoscuților mei decedați.

Un potop de idei îmi reinviară în fața acestei manifestațiuni; multe dureri ce le credeam uitate, în acel moment am simțit, că erau numai adormite, căci bateau viu și cu putere să iese la suprafața gîndirii.

Ce frumos ar fi — cugetam în mine — dacă și ai noștri, cînd peregrinează la ziua morților, ar avea parte de *predica* preotului, *predică vie avîntată, deamnă de această zi*, ca astfel cu toții, mîngăiați de cele auzite, să

ne întoarcem și dela cîmîtir: mai buni și și mai înțelepți!

Și cele mai împetrite inimii, chiar și cele sălbatice, la astfel de momente trebuie să se deschidă, ca să între în ele cîrentul cel viu al adevărului și al iubirii de oameni.

Cite serbători, praznice, botezuri și cununii, cite evanghelii și pomene se sevirșesc într'un an, dacă barem în jumătate din ele s'ar ține predici vii celor adunați, atunci și poporul nostru ar ține paș cu celelalte neamuri din țeară.

„Cuvîntul viu cu miez de aur, spus la timpul potrivit, e mai fecund, e un tesaur, pentru cel slab și rătăcit“.

Cred că n'am greșit, cînd cu ocazia unui sinod eparhial, la masa ilustrații Sale Diui Episcop al nostru N. Popoa, am cutezat a cere o straformare radicală în aplicarea preoției noastre; am cerut o reducere în număr și o cenzură severă: *„decît 4 preoți la un sat, mai bine unul harnic, un adevărat misionar — la 4 sate“*.

Aceste vorbe le-am spus Ilustrații Sale și celorlalți Ilustri din statul major al preoției noastre.

Aceste gînduri mă frămîntau, uitîndu-mă dealungul, la convoiul peleginarilor.

În această situație sufletească, abătut cu gîndul la neajunsurile noastre, deodată mă agrăește o țărancă, încroșnată cu o straiță de bucate.

Era o biată Romăncă din Albia Carasului.

I-a trebuit o zi întreagă pînă ajunsese la oraș.

— Dle, zice săteanca înfiorată — am înțeles, că mine e ziua cînd profosul dela temniță, primește bucate pentru robi: am și eu acolo pre bărbatul meu, ași dori să-i duc aceste merinde. — Bine muere, i-am replicat, — dar pentruce îți robește bărbatul? — Pentru o moarte de om Dle, vezi unde duce beția pe om, — imi reflectă beata muere.

Am remas din nou frînt și îndurerat. Într'aceia deodată se aud două clopoțele sunînd: Unul din schela cimitirului, suna cu duioșie, chemînd pe cei întristați în aretul scumpilor lor repositați, celalalt suna înfiorător din temnița robilor, vestind schimbarea străjilor de noapte.

Colo glasul alinător al preotului, aici svăncănirea lanțurilor.

Razele blinde ale lunii luminau ambele locuri, ambele morminte, unul sfințit cu

Foiță originală.

Evoluția și creațiunea

de
Dr. M. Vladimirescu.

Evoluție și creațiune! Ce deosebire uriașă între aceste două! Chiar și atunci, cînd întreagă teoria evoluțiunii — și întreagă știința modernă ar fi o simplă fabulă, prinsă din văzduh, cum este teoria creațiunii; chiar și atunci, evoluția e cu mult mai frumoasă, mai logică, mai adîncă decît creațiunea.

Dintre două teorii, e de preferit, care poate să răspundă la mai multe întrebări, care poate să dezlege mai multe probleme.

Creațiunea dezleagă numai și numai o singură problemă, răspunde numai la o singură întrebare, ș'anume la întrebarea: cum s'a zidit lumea, dar într'un mod detot nemulțumitor.

Evoluțiunea răspunde la cele mai multe întrebări, și a dezlagat deja și pîn'acum nenumărate probleme, cari din punctul de vedere al creațiunii, orcă au fost cudesevîrșire nerezolvibile, orcă la rezolvirea lor s'a făcut mereu apel la „deus ex machina“.

Însfirșit dacă nici n'ar fi deosebirea aceasta între evoluție și creațiune, și atunci cit de enormă remîne deosebirea cu privire la deducțiile, siste-

mele, răzimate de aceste teorii, cum și cu privire la filozofia vieții!

Creațiunea împinge mereu întreagă atențiunea omenirii către viața imaginară de dincolo de mormînt; pe viața actuală, pămîntească, nu pune aproape niciun preț. Prezentul îl ține de un rău trebuitor, de un chin de „o vale a plîngerii“, din care ne va scoate numai moartea trupească a Mîntuitorului, după care va urma o viață vecinică, mai bună, mai frumoasă, mai ferecită, dar care firește încă n'a văzut-o nimeni, n'a dovedit-o nimeni, ba nici n'a apropiat-o nimeni nici către probabilitate. Prezentul avem să ni-l jertim totdeauna pentru neasiguranta zilei de mine. Ce visuri goale și păgubitoare!

Evoluția însă pune tot pondul pe viața pămîntească de acum! „Lumea cealaltă“ o lasă în seama îngerilor, vorba lui Heine.

Nitzsche, cel mai genial filozof al veacului, a cărui teorie a străbătut pretutindenii între savanți, ține întreagă cultura modernă apuseană, ce a pornit din creștinism, de o mare rătăcire idealistică. Și propagă îndemnul de a se lăsa oamenii de credința asta deșartă; să nu-și pearda vremea, gonindu-și visurile și gîndurile pribegitoare, și să se apuce pe cărarea vieții prezente; aici să-și desfășure toate puterile, aici către viața pămîntească să-și îndrepte totă cultura. Să nu-și caute idealul în a imita ființele superioare, imaginare, ci să se țină de țelul dezvoltării și perfecționării lor pe pămînt.

O greșală esențială și nespuse de păgubitoare a creațiunii este fatalismul. Oamenii noștri sînt învățați să lase totul în voia lui Dumnezeu. Lor așa le vine bine; sînt crescuți în comoditatea asta prielnică. Lasă că Dumnezeu are grijă în toată clipa, în tot minutul, de vr'o 1500 milioane de oameni, cîți sîntem pe pămînt. Dumnezeu e e vecinic ocupat cu trebile oamenilor, avînd să îndeplinească neîntrerupt cite și mai cite dorințe crucișe și curmezișe ale fiecărui muritor. Fără voia lui Dumnezeu nici un păr nu ni-se clintește din cap. „Și părul vostru din cap e numărât“ (Matei 10. 30. Ap. 27. 34). Până și de mîncare de beutură e de prisos să ne îngrijim noi; și de asta are grijă Dumnezeu! „Să nu vă îngrijiți de viața voastră, ce veți minca și ce veți bea; nici cu ce să vă îmbrăcați... cautați la paserile cerului, ele nu ară, nu seamană, și tatăl de sus la ține pe toate; și uitați-vă la criniile țării, cum cresc fără să lucre ceva, fără să țese (Matei 6. 24-28. Iov. 38. 41; psalm 146. 9. 10). (Va urma).

Dăla praznic.

— Treci vecințe... să trecă și Nea Mitru... treci și tu Căto; trecieț după masă... Eaca și pă-rincelie... Mulțămim Sfinții Voășce... trecieț în capu mesii pârince Micolăie.

— Lăsați-mă linga Ciacia Simu, că noi nîe

tămie și cu lacrimi; celalalt cu 3 riduuri, cu fereștrute ferecate, un palat înegrit de păcate...

Am înțeles că numărul criminalilor atinge suma de 300, dintre cari jumătate îl dă contingentul celor greu judecați: și toți sînt din neamul nostru, polecrit „creștin”. O Doamne sfinte, am exclamat instectiv în gîndul meu rătăcitor, pînă ntr'atîta să fie decăzut poporul nostru românesc?!

Pe muerea cu bucate par'că-o vîd suind în sus, întrebînd cu dor și sete: unde-i casa lui profus?

I. M. Rosiu

Italianii sînt frații nostri de sînge.

Acesta e un adevăr, ce-l știe toată lumea, și-l recunosc chiar și neprietinii nostri, ceiace pentru noi e o nobilă fală națională.

Care Român nu-i mîndru, cînd știe, că nu departe de țara lui, către apus, se află un neam mare, care ne gîndește bine și ne iubește. Ba însuși Italianul e bucuros și mîndru, că ne poate chema, în public, de frați buni.

Eu unul am avut fericirea, să mă bucur de o asemenea declarațiune publică în fața a mai bine de vr'o 100 de persoane de diferite naționalități. Într'o zi bunul nostru profesor de arheologie *Marucchi*, vorbind despre persecuțiunile creștinilor din partea imperatorilor romani, atinse în treacăt și pe Traian împăratul, zicînd: „Traian fu unul dintre cei mai glorioși împărați romani; senatul și poporul îi eternizează meritele în aceste două cuvinte: *Optimus princeps*”; el coloniză *Romani pe frații nostri dincolo de Dunăre*; ca să fie stavilă încontra popoarelor barbare, deaceia Romani sunt foarte mîndri de originea lor.

Nu erau vorbele astea o măgulire, căci profesorul nu știa, că se găsesc și Romani de față; dovadă e, că la aceste elogii întorcîndu-se studenții ceialalți către mine, întrebă: „Sînt poate Romani de față?” „Da, Dle profesor”, răspunsei eu roșind... „Sînt eu”. „E bine”, continuă dînsul. „Noi sîntem frați,

nu-i așa?”... „Da Dle profesor”, răspunsei eu... „Mă bucur foarte mult”, adause el, „că am și un învățacel român... Acum în România e expoziție, și noi am trimis de aici la București bustul lui Traian; căutați să ne trimiteți și voi cîte ceva din nouăle descoperiri arheologice, ce se fac pe acolo prin părțile D-voastre”.

După școală eu i-am mulțumit de distinsa onoare, ce ne-a făcut-o nouă Românilor. El îmi strînse mîna și mă lăsă cu un suris de bunătate și de dragoste de frate, ce l-am primit ca pentru toți Romani. Tot astfel au mai fost surprinși și ceilalți confrăți Romani de aicea, din partea altor profesori romanofili.

Dar dealtcum și fără astfel de declarațiuni solemne din partea bărbaților savanți, înrudirea noastră cu Italianii e dovedită în *istorie*; o povestește *graiul* nostru atît de asemănător cu al lor; și o arată *datinile* și moravurile noastre comune... Și ca să nu creadă cineva, că voim să ne lăudăm și să ne împănăm cu penele altora, voi trece cît de fugitiv preste aceste 3 puncte principale, ce ne arată înrudirea cu Italianii. Nu scriu istorie, nici filologie; pentru învățați stau la îndămină volume groase de știință. Scriu din experiență și din cît am putut culege pînă acum trăind între Italianii. Poate voi și greși, multe nici nu le scriu, altele nici nu le știu. Binevoitorul cititor să judece.

Eată anume, ce *zice istoria*, despre înrudirea noastră. Demult, în vremile apuse, noi Romani nu locuim pe aceste locuri; eram cum se zice, încă tot acasă la vatra părintască, eram, ca mai mulți frați într'o familie mare. *Patria* noastră era Italia; *lea-gănul* nostru: văile Tibului, *casa* noastră: era Roma.

Deacolo apoi, ca puii de rîndunele, cînd le dau penele, ne-am ridicat și noi mereu și ne-am depărtat de vatra străbună, pînă ce am ajuns pe locurile acestea.

Eată povestea venirii noastre: Pentru strămoșii noștri, bărbați cu inimă mare și cu suflet nobil, chemați din partea providenței de-a realiza planuri grandioase; împinși de un dor, ce le ardea în pept, inimoși cum erau, jilavi la muncă și la întreprinderi, a început să le fie mic și prea strîmt cuibul dintre

colinele Lațului și Sabinului. Ursita îi chema la lucruri mari, la învingeri strălucite, departe în țări străine. Urmînd destinului, pas de pas, cuceriau toate neamurile, ce le întilniau în cale; purtîndu-și astfel stăpînirea departe spre mează-noapte, ajungînd pînă pe aici prin părțile noastre, unde își puseră de hotar — Dunărea.

În vremea aceia pe aici prin Bănat, prin Ardeal și dincolo în România, locuiau popoare barbare războinice.

Pămînturile acestea, pe unde crește azi grîul cu spice de aur, și cu cucuruzul înalt, ca un codru, era un deșert nelucrat, o pustietate, pe care creștea earbă înaltă și groasă la fir, rea și de pășune. Codrii erau deși, neumblați, plini de sălbăticimii; riurile eșite din matcă și întinse pe șesuri și în bălți. Aceste popoare lenoase și hoțomane duceau o viață, ca țigani corturari ai noștri; se așezau cu corturile sub poalele codrilor, pe unde se opriau numai pînăcînd vitele gasiau pășune, și oamenii găsiau ce vina și pescui. Foamea îi împingea apoi dindărăpt; ca lacustele flămînde se lăsau asupra altor ținuturi, pe unde dacă găsiau alte popoare mai slabe și mai bogate, le băteau, le răpiau averile, le aprindeau casele și îi alungau în alte părți.

Așa, pînăcînd dincoaci de Dunăre era vai și amar, necaz și mizerie adîncă ca o mare, de ceialaltă parte de Dunăre, prin Bulgaria și Sirbia de astăzi, pe unde erau ajunși strămoșii noștri, Romani, cîmpurile îi rideau de mîndre, bine lucrate; holdele încărcate de roade și printre ele drumuri largi, boltite cu peatră, satele bine rînduite, încunjurate cu ziduri mari de peatră și cu șanțuri largi și adînci, unde se retrăgeau, cînd aceste bande de lotri se năpustiau asupra lor... Cu un cuvînt aveau îndestulare și binecuvîntare, căci lucrau cu socoteală și erau bătătornic.

(Roma).

Victor Birlea

IGIENĂ.

— Despre locuință. —

de

Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

Locuința destăinuște în modul cel mai neprefăcut cu cît se dă omul mulțumit, după vremi

șcim alie noașce... 'cie popa cătră ai dă-i făcîu loc să s'așază 'n capu mesii.

— Si-iracîe lumîe — începe Cîcacia Simu — dăcînd n'am mai turvenit cu Sfinția ta Părince. Copii așcia, cîe șciu ieî din vremilie bătrînie, cînd aveam și noi mulce dă răzlogit. Gloacele d'acum trăsesc în altă zodie...

— Mă cem că 'n zodia racului — să bagă și Iliă Căprariu în vorbă, așzînd frumosul pălăria lu părincele pră pat.

— Ținiet dă biet oamenii bunii... îi dzîș muerii s'aducă și cita d'a caldă... Finie fă loc pră masă... Răchia caldă, o lăsat Dumnedzău, miroasă a praznic... Io vreu să aibă goșcii 'ndăstulare; să nu dzică nime, că la Mirmocia la praznic n'or fost dă toace pră masă...

Părincele Micolae să răgică 'n picioare, aialți după iel, cu lumînări aprînsă 'n mîni; ear dupăcie gătă părincele cu rugăciunîa și cu tămîiatu buacelor, dupăcie măi închinară odată — dă douăori cu răchie, s'apucă toț dă tăitai. După dzupă vin alielalcie buace „dă Dumnedzău lăscăcie”.

Prăla friptură unii îi dau cu vin, ear alți măi bătrîni, rămîn tot la răchie, ei nu schimbă băutura...

Muierilîe, smerice, nu dzic niciuna cîr... vorbăsc numai bărbați; măi mult ai aburați.

Să scoală 'ntîi Iliă; iel îi măi umblat:

— Sîntu praznic să ni-ajuce, să nîe șce

într'ajutori. Dă anu ăsta c'o parce și d'alt an c'o miă. Nîe bucurăm că nîe vegîem ear' sănătoș; Dumnedzău să-i țînă gloata lu Ghiță Mirmocia al nostru: îi om întră oamenii mă... nu să ceme ca alți pînă și dă umbra lui; are cîe-i trăbuie, nu să roagă d'unu și d'altu. Mă... lui nu-i porîncieșce nici solgăbirău... Cînd bat io toba și strîg în drumu mare: „Dar mă-ă... mă, prăntu porînie mă, c'acuş venim cu izgutoru... Lui nici că-i pasă... O lăsat Dumnedzău, că cine asudă, are și prăstă an și — la Vinîerea mare...”

Ortacie Ghiță, anu ăsta să ce vād, d'altan să nu ce măi vād (din cucuruz...); griu să-ț rogîască; cucuruzu să nu glumiască.

— Amin, — strigară toț într'un glas — Bivait!...

Moș Pau... pravo, i-să dezliegă și lui graiu: — Toace-s bunîe măi oameni, numa nota-roșu nostru facîe prea mult raot în sat. I-or făt iepilîe... 'celaș. Iel nu vegîe că-s vremurilîe grelie: cu săcîcîta asta mă cem, cā ear nu rogîeșce cimpu... și ear pliacă mult în America.

— Dar lasă-mă dă notaroș — apucă vorba un nimbru dăla bisărică — numa spunetî-m voi: pră cinîe s'aliegîem noi dă popă, c'am rămas numa cu părincele; sîncem dă miru lumii — numa cu un popă în sat...

— Dar pră cinîe s'aliegîem... pră cinîe o dzicie părincele, cā iel îi cu fată mare...

Părincele nîe spusă cî agevāru:

— Pră cinîe o dzicie domnu prota... la iel îi cheia; șcie iel pră cinîe trăbuie s'aliegîem...

— Șcie dzău — dzicie și Stan, socru popii dintr'un sat vecin.

— Asta rămînîe 'n grija lu domnu prota — s'auzi și glasu crîznicului, care șcie măi binîe tipicu, — nu-m vorbireț voi dă popa, numa uitați-vă la dascălu, carîe ear cîere plată...

— Cîe, ear vre plată — întrabară măi mult într'o vorbă — Ear să-i răgicăm plata?... Asta nu mergîe. Cîe dzici părince? Cum poț Sfinția ta să trăeșci, dăcîe nu poace și dascălu carîe are măi mare sîmbrie și dăcîe Iliă Căprariu...

— Uitați-vă oameni bunii, — dăslușășce părincele treaba — io măi am și cita ajutori dăla stăpînire. Prăntu dascălu ear îi porunca dă sus să-i mărîm plata, cā dă n'am fi noi siliț... cinîe s'ar punie să răgicîe și plata dascălului...

— Io aș dzicie, cā dacă nu-i dăstulă plata dă pân'acuma — să mestecă și pitropu al mare în vorbă — ducă-să dăla noi; o n'avem noi dăstuf cîntăreț în strană, carîe cîntă și măi sus dăcîe dascălu...

— Lăsați-mă d'alte bisăricii, numa cîe-om facîe, cā s'apropie chinîejița? — întrabă soboșu dintr'un cot.

— D'ăia ce vaiț — răspunș și io ca gazdă, — o n'avem cîț perî în cap carîe vreu să fie chinîeji în sat.

— Nimic; Ghiță Mirmocia are să nîe fie

în traiul său. Dacă am cunoaște intrucitva istoricul locuințelor de la venirea coloniilor Romane în Dacia și până astăzi, am avea cea mai vorbitoare icoană despre bunul sau răul trai al moși-strămoșilor noștri. De altminterlea și din lipsa urmelor de clădiri trainice din partea urmașilor coloniștilor Romani putem oarecum deduce, că viața acestor urmași n'a prea fost tihnită; și în general putem zice că mărirea neamului Roman stă în legătură strânsă cu clădirile sale foarte anevoae mistuite de vremuri; ear dealtăparte zburciunile coloniilor sale, părăsite de ocrotirea imperiului domnitor, aveau drept rezultat locuințe slabe și dărăpănaie.

Pecind a venit marele Traian cu legiunile sale în Dacia, s'au mai găsit aci locuințe lacustre pe pari, după cum arată cele 2-3 bas-reliefuri cu asemenea locuințe de pe columna lui Traian.

În Germania au existat locuințe lacustre până la trecerea epocii de peatră în aceia de bronz.

Firește că pe locuri uscate oamenii n'aveau trebuință de locuințe lacustre, precum și istoria ne spune că casele Geto-Dacilor erau de lemn sau de gard de nuele căptușit cu lut, sau de lut apăsător între doi pereți de scinduri și apoi ars; rar întrebuințau peatră fără var sau ciment. Cărămida le era necunoscută ca și Germanilor.

Cit de solid zideau legionarii Romani, se poate deduce după ruinele ce aproape zilnic ies la iveală de sub coaja pământului, și în special cărămizile legionare, ce se găsesc prin cele mai multe părți locuite de Romani. Dar desgropările de până azi ne dau lămuriri mai mult despre neînvinsele lagăre ale legionarilor Romani, despre temple, amfiteatre și băi grandioase, apoi despre apeducte abundente, șosele trainice și înfine rămășițele (picioarele) unui pod, spălate de Dunăre timp de 18 secol; pecind despre casele particulare ale coloniștilor Romani nu prea avem mărturie, afară de unele fragmente sculpturale.

Sperăm că mai timpuriu ori mai târziu vom dobîndi lămuriri și în această privință. În lagăre erau numai căsuțe pentru legionari, ba Titu Liviu zice că legionarii trebuiau să se mulțumească și numai cu corturi.

Invinsu-s'a mai apoi vitejia Romană, trecut-au cînduri de barbari prin aceste locuri, cari unde puteau, ardeau și distrugau ce găsiu în calea lor, și odată începutul făcut, dîntele atrozător al timpului a complectat opera ștergerii și ascunderii mai tuturor urmelor de statornicia unui popor mare în aceste locuri. Ce valoare mai avea aici bogăția pentru cei cu dare de mîna în asemenea timpuri, și unde mai putea pretinde calicimea: panem et circenses (pîne și jocuri de circ)! Nestabilitatea locuitorilor a avut drept consecință construirea de locuințe subrede. Probabil este că au înmînat asupra felului de construire, și locuințele găsite în Dacia de legiunile Romane, care locuințe numai trainice n'au putut fi. Dacă construiau și bordeie, cum se vede unul și pe Columna

lui Traian, și de care existau și pe timpul lui Ovid. Strabone scriind în primul secol al erei creștine, numia pe locuitorii bordeelor: trogloditi sau locuitori în găuri săpate în pămînt, ear motivul de a face bordeie, era după dînsul frigul, ceiace se reduce la motivul lui Vitruviu, care este lipsa de lemne, pecind Avril (1629) crede că ferirea de inimic le-a împus locuitorilor.

Locuințele Geto-Dacilor și aceste bordeie nu diferă mult de construcțiunile ordinare ale timpurilor și țării noastre; prin urmare pentru secolii cînd n'avam nici un indiciu epigrafic sau istoric de felul locuințelor, trebuie să admitem, că ele au fost de același soi cu anterioarele și posterioarele lor. Până la un punct oarecare adecă abstrăgînd de timpii glorioși ai stăpînirii Romane în Dacia, se poate admite părerea doctorului Antoniu (din Birlad), că prin bordeiu s'au legat de pămîntul strămoșesc coloniile Romane aduse de Traian. După ce a încetat furia de năvăliri barbare și timpurile s'au mai liniștit, populațiunea adăpostită spre munți a început a se coborî spre cîmpie, și începură a se forma și state cu domniitorii lor.

Cîmpia țării noastre s'a mai în poporat și cînd au năvălit Turcii pe la 1320 în Tracia, încît mulți Romani din Mesii erau siliți a trece dincoace și a împopora cîmpia; dar, cum ne spune Bălcescu, n'au trecut cu pretențiunii mari, ci orcînd gata de a servi la claca proprietarilor și a deveni cu timpul robi ai pămîntului. Împăratul sîrbesc Dušan face la 1348 lege pentru Romani (de peste Dunăre) ca să dea de la fiecare bordeie cîteun miel.

Alexandru Vodă-cel-bun hărăzește la 1428 mănăstirii Bistrița 31 sălașe de Țiganii și 12 bordeie de Tătari. În Transilvania exista la 1514 legea fundamentală: „că țaranul n'are nimica afară de plata muncii sale“, așa că poporul n'avea loc propriu și era silit să-și „înfigă“ parul în pămînt străin, unde-l lăsa și pe cît timp îl suferia domnul pămîntului. În condițiunile de acestea, iobagii nu-și mai făceau case din material solid, bunăoară cum sînt ale Sașilor, care dealungul secolilor erau purtați pe brațe de regi.

Olandezul Douza, călătorînd la 1599 spre Ismail, a fost surprins vînzînd mai multe sate în care oamenii locuiesc în peșteri sub pămînt, ceiace nu era în partea de sus a Moldovei.

Economie.

— Despre turbarea animalelor —

de
veterinar Eugen Bihari.

Un caz trist de moarte mă silește să-mi intrerup articolul „Despre creșterea vitelor“.

chiniez — așa îi audzi pră mîi mult, dar io lie spus mintonăș:

— Pră mîi să mă lăsaț în pacie; doar' n'am prostiț să-m' napustăse bînelie și să mă bag în năravu domnilor. O nu știț povasta, că cînt ară cu domni, grapă cu... o nu știț voi cu cînt?

— Ha, ha, ha, ha, că baș bînie dzici gazdo; chinieția-i prăpăgînia... Cîcă unu cînd l-or scos din chinieție — l-o scos și izgutoru din corlaie, și dzicia dă mulceori posomorit, că iel tot o ieșit la margină — dă sat...

— Dar tu Solomoanie, cîe-ai altes la sedriă? — întrabă Iliă Căprariu pră un maistor dă vorbă, dă carie o sunat vorba în sat, că ș-o mîncat tot bînelie umblind pr'în jugecăți.

— Cîe să fiu altes! Am fost cu fișcalu mîeu, cu care trăiesc ca cu'n frace... Măi, nici nu iestă fișcal mîi bun în tot Bănatu: pră ăsta trabaie să-l aliețem în tot locu, că dracie n'o fi bălaore, ce scapă și dăla ștreang, să fi cît dă vinovat.

Fișcalu m'o dat rēșponțea aia, că să nu mă las, fiincă trabă să vină cauza la ponturile, carie am vorbit cu dovedzile alie dîntii, carie s'or adus pră părăgrății dăla vijgălație prantu apelăție contra citațiunii dăla iștanța a mîi mare, ca să mă duc la ocaziunea aia unge vinie mîi întii întrăbați martorii cu plenepocența dăla tribunal și musain să vină treaba la cunoștința dăla ibrilontu din bețire și atunci cu șperanța prezășului dăla sedrie, carie... Iliă Căprariu îi tăia vorba, că cîcă să nu

gîvînașcă iel păsăreșce, că noi nu șcim vorbi pră podobii ca ai dă-s ortaci cu fișcalii...

Atunci Ciacia Simu o luă pră altă coardă:

— Fraților, noi n'am venit la praznic să vorbim dă jugecăți, că dzău așa, cîntie umblă prăla ușa domnilor, s'alieție cu grăgie, ca și bietu Solomon, carievai dă iel dăcînd tot bogicăe prăla ușa domnilor. O nu vă nădăiți voi dăce-i fișcalu ortac cu iel...

— Țîntie dracie sacu... șuscăe un alt prăstaș prăcopsit...

— Nu pomemiriteț pră crucia-l bată la praznic — își încrăți fruncea pîrincelie din capu mesii — numa hai să încheiăm simtu, cum m'aduc amince, că iera zăconu și la domnu Hațăgan, fiă-iertat, carie sluja la Sîmedru...

Crîznîțcu începu „Cuvîntie-să cu agevărat“... La sfîrșit iș luară toț colăcielu 'n pozonari și cu lumănarea dă ciară, încovăiată pră după guleru dăla chinieșă, — pliecară toț cu Dumnedzău...

După cîte nîe ocieșirăm și noi dup'atita zoală, mă puș să vă scriu și vouă, cum v'am făgăduit, ca să vegieț și voi carie cîcîț „Progresu“, cum îi dacina noastră din bătrîni, fiincă voi dzicîț, că prin Argeal s'or și zăuitat oamenii dă Vienierea mare; dă sârbătoarea asta iriș romăniășcă.

Vaidomîniotănan vorba ăluia: tot satu cu zănatu. Sănătație și lu ortacu carie întoarce acolo la roată. Dăcie n'o veniit și iel la praznic?

Ghiță Mirmocă

Înainte cu v'ro trei săptămîni, doi copilași ai unui pădurar din Anina, jucîndu-se în bătătură, au fost mușcați de un cînt turbat. Tata copiilor din neștire a întrelăsat a înștiința întimplarea, și astfel la 10 a curente, unul dintre cei doi copii după groaznice suferințe a turbat și a murit.

Chestiunea fiind actuală, o tratez decî înafară de rînd.

Turbarea este o boală lipicioasă, ce se ivește mai adeseori între cîni. Turbarea o lătesc cîni atît între cîni cît și între oameni, prin mușcare.

E greșită părerea, că turbarea vine dela călduri și mîncare prea ferbinte. Acestea numai ajută dezvoltarea și grăbesc izbucnirea beteșugului. Primejdia vine mai ales dela proprietarii de oi și dela ciobanii lor, cum arată și statistica turbărilor din cercul nostru pretorial.

În anul 1906 au fost în cercul nostru 46 persoane mușcate de cîni turbați, tot de cîni de-ai dela oi. Și asta din pricina gazdelor de oi, cari și la cîte 20 de oi țîn cîte o beșteală de cînt, fără să le dea de mîncare. Astfel cîni, ca să-și caute cîte ceva de ros, apucă biteangă. În calea lor întîlnesc alți cîni — turbați, cu care se bat, se mușcă și astfel se lătește turbarea. Pecind se întoarce la stăpîn, au și prins germeul turbării.

Sînt decî silit, că și dela la locul acesta să arăt cu degetul nepăsarea și blăstămăția oierilor noștri, că dacă nu înțeleg cu vorba bună, o să-și stucniască ordinațiunea despre ținerea cînilor, ce vom ține-o d'acum înainte cu toată strictețea. Cine ține oi, are să țînă numai un singur cînt, avînd a se și griji ca să-și dea de mîncare, nu să-l lase tot de biteangă prin sat.

Să vedem acum, care sînt simtoamele turbării.

Un cînt deplin sănătos și țînut bine, nu mușcă. Numai cîni „cei răi“ au datina să muște.

Cîntele molipsit de boala turbării e posomorit. Mereu tot rîșcăe cu labele, una'ntr'una își schimbă locul, n'are astîmpăr, umblă încoace și 'ncolo prin curte ori prin oada, și de multeori se oprește în loc și ciulește cu băgare de seamă, ș'apoi începe să latre fără treabă, și se repede să prîndă năluciri din văzduh. — Cînd e culcat, tot mirăe și se sloboade mereu să prîndă muștele din aer.

Cînd cîntea bagă de seamă la cîntele său astfel de semne, numaidecî are să facă arătare la primărie, spre a se preîntîmpina nestrecea. Tot astfel să înștiințeze primăria și celee e mușcat de v'un cînt turbat. Încontra turbului nu ajută leacurile babelor, ci numai tratamentul nemuritorului Pasteur. Cine se înștiințează la vreme, va fi tămăduit cu siguranță.

Oamenii săraci să-și ia îndată dela fibrău certificat de paupertate, cu care, în urma unei ordinațiuni ministeriale, poate călători grătuit la Budapesta, unde capătă toată îngrijirea (în spitalul Pasteur) grătuit, fără bani. Capătă călătoria gratis și persoanele, cari însoțesc pîn' acolo copii săraci, mușcați de cîni turbați.

Cărturarii ar face bine, să lămuriască pe cei nepricepuți. Intogmirile lumii sînt destul de bune. Pacostea îl ajunge nmaai pre celee nu vrea să înțieagă, cum s'a întîmplat și cazul din Anina.

Cîntele bolnav e prietinos cînd te apropie de el, dar se irită cînd vede persoane ori animale străine. Se schiaună, cînd îl influințează v'un obiect mai lucitor; cînd te atînzî de corpul lui, începe să tremure ori sare repede și-și linge locul unde e mușcat.

În stadiul, cînd nici nu mai pune gura pe mîncare, nu mai poate înghiți din cauza zgîrciurilor guturale. La urmă se observă din ce în ce tot mai mult balele dela gură. În ziua a treia, debunăseamă în urma halucinațiunilor, devine tot mai iritat și însfîrșit izbucnește turbarea, cînd apoi tot dă să fugă din locul lui obicinuit.

Cînd se întîlnesc cu alți cîni, se reped muți, fără să latre, la ei și fără nicio cauza îi mușcă mai ales la cap. E ciudat și lătratul răgușit, semnificativ, al cînilor turbați. Atunci nu mai pot înghiți; de aci vine „groaza de apă“ a turbaților. Cînd au ajuns până la starea asta, animalul turbat în 12—24 ore se și ivește în urma zgîrciurilor.

Cunoscînd acum ivirea și lățirea turbării, remine să vedem ce avem să facem în fața aceste primejdii.

CRONICA.

La 24. Noembre c. va fi o frumoasă festivitate la Casina română din localitate: dezvălirea tablourilor neuitărilor frunțași: Dr. Dimitrie Hațeganu, Simeon Manguia, Dr. Aurel Maniu și inv. Iosif Novacu. După părăstasul, ce se va oficia în biserică, la dezvălire vor ține discursuri Ilie Trăilă și I. M. Rosiu de Biserica-albă.

Seara Reuniunea rom. de cântări și muzică, cum a anunțat deja președintele în celelalte foai ale noastre, se va da și un concert, cu program ales.

La Ciudanovița a încetat din viață preotul Alexa Toader în etate de 47 ani. A fost un tată de familie exemplar. În timpul din urmă a căzut în ghiarele unui beteșug, care l-a repus, spre uimirea și compătimirea generală a parohianilor și prietinelor săi de pretutindeni. A fost înmormântat cu pompa cuvenită Joi d. a. Dumnezeu să-l ierte!

Un parohian din Secaș ne scrie, că încă nu i-s-a votat învățătorului salariul legal de 1000 coroane. Încă nu?

Pentru alegerea membrilor în Congregația Comitatului, în cercul Oraviței s'a făcut un pact pentru înlăturarea războirilor electorale.

Reuniunea rom. gr. cat. din ținutul Lugojului și-a ținut adunarea generală la 11 și 12 Noembre n. 1907 în comuna Izgar.

Lección model „Descrierea calculului”, lucrată după treptele formale de Iuliu Birou (Ticvaniu mare) și disertatia „Învățătorul și scris-cetitul” de inv. Nicolae Lugoianu (Parța), au fost premiate fiecare cu câte 10 coroane.

Pentru „Vatra luminoasă” am primit dela învățătorii din Ticvaniu mare Iuliu Birou și Gheorghe Caimanu 2 cor. taxa dela înmormântarea lui Toma Stanca.

Le mulțumim în numele orbilor, zguguliți sub aripele Ingerului Carmen Sylva.

Stipendiul „Vodianer” de 600 cor. în lipsa de recurenți, nu s'a votat, ci comisia fundațiunii în chestie a hotărât a se publica un alt concurs. Aviz tinerilor universitari din cercul Oraviței.

Învățătorul A. Hosztinszky a fost readus la postul său în Oravița, ear învățătorul Dionisie Lința trebuie să plece la Török-Kanizsára....

La Potoc, un sat între crepăturile munților, Români, ajunși și ei la convingere, că numai prin școală ne vom dobîndi mîntuirea, au înființat deja și clasa doua la școala lor confesională română. Să-și ia exemplul multe comune rom. frunțașe în — nepăsare.

Auzim, că antestătătorii Casinei rom. din Reșița, voind să aboneze „Progresul”, pîrintele Ion Popovici i-ar fi împedecat... Chiar pîrintele?

S'a slobozit ploaia și în părțile noastre.

Studentii italieni dela universitatea din Viena au înaintat rectorului o rugare să le dea dreptul de a depune examenele în limba italiană, dar fără succes. La acestea au ocupat treptele din aula universității, cari duc la rectorat. Unul dintre ei a ținut o vorbire. Nemții încontinuu îi huiduiau. Numai atîta a mai trebuit și s'a și nceput o încăierare între ei. Se băteau ca la Plevna! Geamurile din aula au ramas aproape toate sparte, deși erau de un deget de groase. Asta a fost Lună. Marți din nou s'au bătut! Stud. germani ocupau treptele și erau în număr covârșitor, Italianii erau jos. Acestia cîntau marșul lui Garibaldi. Nemții îi huiduiau. Italianii într'afita s'au iritat, că au început să-i bombardeze cu petri. Însfîrșit un Italian a zmulș un neamț de pe treptă și-l tocau apoi s'au dus în fața parlamentului, unde au chemat pe deputații lor afară. Acestia i-au mulcomit și de aci s'au dus acasă. Se zvonește că vor veni și stud. italieni din Innsbruck pentru o mare încăierare și

pentru manifestațiunii. Universitatea e închisă pentru timp nehotarît. N. Stefan.

Dare de seamă și mulțumită publică. Lista acelor evlavioși creștini, cari din îndemnul lui Dumnezeu și al lor propriu, au jertfit pentru facerea unui clopot nou la Mănăstirea „Culugăru” și anume:

Colecta II. colectanți: Vasile Oravițanu și Petru Munteanu.

	Latus	229.46 cor.
Mihai Theodorovici, Oravița		-40 cor.
Elena Méhes		10.—
Dr. Ioan Nedelcu		2.—
Dr. Petru Cornean		10.—
Dr. Mihai Gropșan		2.—
Moldovan		2.—
Dr. Liviu Cigărean		6.—
Roberth Bähr		10.—
Johan Werner		1.—
Elisabeta Bibel		10.—
Maria Bojinca		1.—
Ioan Danetu		-50
Domoncoș Vințe		-40
Vasile Purgari		1.—
Nicolae Ranoî, Ciclova-montană		3.20
Ilie Călin, Oravița		1.—
N. N. Ciclova-montană		-60
Mihai Velcelean		2.—
Ana Manguia născută Miletici, Oravița		10.—
Ioan Stîngu,		-40
Gheorghe Ivașcovici		2.—
Alexander P. Popovici		2.—
Alecsander Ortmaier		10.—
Ninus Manguia		10.—
Alecsa Perian		1.—
Ioan E. Țieranu		1.—
N. N.		-40
Iuliana Velcean		5.—
Rudolf Cucu		1.—
Costa Lazar		4.—
Nicolae Hașca		2.—
Gheorghe Iepure		2.—
Iustin Velcean		2.—
Mita Pavlov		2.—
Vasilie Cotirlă		1.—
Iosif Nedici		4.—
Ernest Berger		2.—

Suma 353.96 cor.

Bibliografie.

Am primit Anuarul X. al Societății pentru fond de teatru român pe anul 1905—1906, în care se reglîndează viața și propășirea frumoasă a acestei societăți, cu feluri importante pentru desmeticirea neamului nostru din patrie.

În broșura „O frumoasă instituție umanitară românească”, aparută în Brașov, se vede istoricul și numărul statistic al celorce gustă din beneficiul Mesei studenților din Brașov.

Am primit la redacție și *Legea Tovărășilor* scrisă de inimosul Vasile Osvada, asupra căreia vom reveni.

A apărut „Hora choriștilor”, cîntec de joc pentru chor bărbătesc, compus de zelosul inv. Iuliu Birou din Ticvaniu mare.

„Cantorul bisericesc” ofere o înleznire mare la învățarea cîntărilor bisericești, și mai ales o orientare uimitor de ușoară în potecile încilcîte ale tipicului. Îl recomandăm cu căldură cîntăreților nostri de strană, și prestetot comunelor bisericești, spre cumpărare.

Cărțile didactice ale învățătorului Iuliu Vuia sînt aproape toate aprobate și introduse în școlile noastre primare.

Poșta Redacțiunii.

D. I. Sasca. În numărul viitor începem a publica din cele trimise.

Poșta Administrațiunii.

Maî multora. Abonamentul e a se plăti înainte. Restanțierii sînt rugați a-și achita abonamentul, care face 3 cor. până la finea anului.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

1259 sz. 1907. vgrhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászkabányai kir. járásbírósnak 1907. évi V. 689 számú végzése következtében Dr. Coca Sándor ügyvéd által képviselt szászkabányai takarékpénztár r.-társaság javára Bajas György és tsa ellen 432 kor. s jár. erejéig 1907. évi október hó 23-án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 1081 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 3 hizó sertés, 4 malacz, 1 faistáló, 2 szekérnyi csöves tengeri stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászkabányai kir. járásbírósnak 1907. évi V. 689 számú végzése folytán 432 kor. tőkekövetelés erejéig, ennek 1907. évi július hó 27-ik napjától járó 6% kamatai, váltódij és eddig összesen 85 kor. 61 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Vranycuzon az alerések lakásukon leendő megezközlésére **1907. évi november hó 23-ik** napjának délelőtti 12 órája határidőül kítuzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényzcikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oravicabányán 1907 évi november hó 7. napján.

Nádasky György
kir. bir. végrehajto.

1172 sz. 1907 végrehajto.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászkabányai kir. járásbírósnak 1907. évi V. 573 számú végzése következtében Dr. Coca Sándor ügyvéd javára Laczku Jon ellen 187 kor. 88 fill. s jár. erejéig 1907. évi augusztus hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 754 kor.-ra becsült következő ingóságok u. m.: 1 tehén, 1 üsző, 2 ló, 6 szekérnyi széna stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésen a szászkabányai kir. járásbírósnak 1907. évi V. 573 számú végzése folytán 187 kor. 88 fill. tőkekövetelés, ennek 1907. évi szeptember hó 24-ik napjától járó 8% kamatai és bíróilag már megállapított költségek erejéig, Makovistyén az alperes lakásán leendő eszközlésére **1907. évi november hó 28-ik** napjának d. u. 3 órája határidőül kítuzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oravicabányán 1907 évi nov. 7-én.

Nádasky György
kir. bir. végrehajto.

2596 sz. 1907 vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lugosi kir. törvényszéknek 1907. évi 5577 számú végzése következtében Budintian János németbogsáni ügyvéd által képviselt Resiczai első takarékpénztár javára Borka György, Vlasits Nikola és Borka Péter ellen 149 kor. s jár. erejéig

1907. évi július hó 5-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1030 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarha stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a oraviczabányai kir. járás-bíróság 1907. évi V. 716/4 számú végzése folytán 149 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi július hó 3. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 50 kor. 53 f.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Krassován, II-od és III-ad rendű alperesek lakásán leendő megtartására **1907. évi november hó 23-ik** napjának d. e. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1907. évi november hó 4. napján.

Sztánkovits Miklós,
kir. bir. végrehajtó.

2595 sz. 1907 végrhtó.

Árverési hirdctmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lugosi kir. törvényszéknek 1907. évi 5578 számú végzése következtében Budintian János németbogsáni ügyvéd által képviselt Resiczai első takarékpénztár javára Borka Gyuregy, Bogsan Milya és Borka Péter ellen 118 kor. s jár. erejéig 1907. évi július hó 5-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1230 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarha stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járás-bíróság 1907. évi V. 717/4 számú végzése folytán 118 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi július hó 3. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 50 kor. 53 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Krassován, II-od és III-ad rendű alperesek lakásán leendő megtartására **1907. évi november hó 23-ik** napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán, 1907. évi nov. 4-én.
Sztánkovits Miklós,
kir. bir. végrehajtó.

2130 sz. 1907 végrhtó.

Árverési hirdctmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a fehértemplomi kir. törvényszéknek 1907 évi 8809 számú végzése következtében Dr. Cigareen Livius oraviczabányai ügyvéd által képviselt Gajtoane szül, Popa Éva javára Popa ellen 1192 kor. 72 fill. s járuléka erejéig 1903 évi július hó 30-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 818 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, kocsik és szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járás-bíróság 1906 évi V. 1341 számú végzése folytán hátr. 120 tőkekövetelés és eddig összesen 12 kor. 15 f. bíróság már megállapított költségek erejéig, Brostyánban, alperes lakásán leendő megtartására **1907 évi nov. hó 10-ik** napjának d. u. 1/23 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-

öbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is le fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1907. évi november hó 4. napján.

Sztánkovits Miklós,
kir. bir. végrehajtó.

6685 sz. tlkvi 1007.

Arverési hirdctményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Oraviciana r.-t. végrehajtható Popa sz. Olariu Floria végrehajtást szenvedő elleni 360 kor. tőkekövetelés

és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbíróság területén fekvő Brostyán községi 220 sz. tjkben Popa sz. Olariu Florea nevént irt I., 1059, 1453, 1582 és 2265 hrsz. alatt foglalt egész nirtoktestre 537 kor., a † 637 hrsz. szőlőre 76 kor. és a † 2479 hrsz. kaszálóra 188 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte és hogy fentebb megjelölt ingatlan az **1907 évi deczember hó 14.** napján délutáni 2 órakor Brostyán községében tartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagyis 53 korona 70 fillér, 6 kor. 70 fillér és 18 kor. 80 fill. összeget készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszter rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt kiszolgáltatni.

Kelt Oraviczabányán a kir. járásbíróság mint tlkvi hatóságnál 1907. évi szept. hó 19 napján.

Kerekes, kir. aljbiró.

Cel mai ieftin loc de cumpărat, en gros și in detail.

Aviz!

Am onoare a înștiința mult stimatei mei mușterii, că mi-am acvirat deja aproape toată marfa de toamnă, avînd asortiment bogat în postavuri moderne pentru haine, cum și articole de confecție pentru dame, perdele, pînză, cămăși pentru domni, cravate, umbrele și toffelul de alte mărfuri, ce aparțin branșei mele.

Rugînd a mă onora cu comande din magazinul meu, dealtfel bine cunoscut, semnez,

cu distincsă stimă

Rudolf Goldstein.

Covoare în toată marimea.

Cel mai ieftin loc de cumpărat, en gros și in detail.

La
Cojocarul Gheorghe Pipelca
în Oravița-rom.

se află în depozit toțielul de

cojoace gata pentru bărbați

giubeici și peptare cu tot felul de plișuri noi și moderne pentru femei, cojoace pentru copii și diferite folare cu prețuri foarte moderate!

Aviz!

Eu nu anunț

ce-î de prisos, **cum fac alții**, zicînd, că la ei se capătă marfa cea mai frumoasă, mai bună și mai ieftină etc.

Dimpotrivă eu promit puțin

și caut să împlinesc mai mult, atît în serviciu solid, cît și în liferarea articolelor de cea mai bună calitate!

Și dece urmez eu așa?

Întîi primesc marfă bună dela izvor. Al doilea mi-am făcut praxa comercială în străinătate.

Am mare depozit în **delicatesuri, brînzuri indigene și din străinătate, șampagner ung.-francez, cognacuri ung.-frnceze! vinuri ungurești, spaniole, italiene**, atît dela slăvină, cît și în butelii.

cu toată stima

Bertalan Saubermann,
Oravița.

2504 sz. 1907 végrhó.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lugosi kir. törvényszéknek 1907. évi 5152 számú végzése következtében Budintian János németbogsáni ügyvéd által képviselt Resiczai első takarékpénztár javára Borka Petár, Lugozsan János és Borka Gy. ellen 216 korona s jár. erejéig 1907. évi július hó 5-én foganatosított ktelégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 900 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, szarvasmarha stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járás-bíróság 1907. évi V. 762/4 számú végzése folytán 216 kor. tőkekövetelés ennek 1907. évi márczius hó 17-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 75 kor. 28 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Krassován, I-ső és II-od rendű alperesek lakásán leendő megtartására **1907. évi november hó 23-ik** napjának délelőtti 1/212 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 197. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1907. évi november hó 4. napján.

Sztánkovits Miklós,
kir. jár. végrehajtó.

Gheorghe Bogdanu

Oravița-rom.

Magazin de articole

de băcănie, coloniale, galanterie, vâpseli, bumbacuri, spirituoase și depozit de făină.

Marfă curată și bună.

Prețuri cinstite. Serviciu cuviincios. Ce se mai cere ca să prospereze un negustor român?

Bunăvoința marelui public românesc!

— A t i t a. —

Banca de asigurare „Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări de viață și asigurări încontra focului și încontra grindei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în Sibii, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de ai noștri de toată încrederea.

Schimbarea localului.

FIRMA A. V. GOLDBERGER

anunță, că și-a mutat Expediția de anunțuri în casa proprie: Budapest, IV. Molnár-uteza 38. Primește anunțuri pentru calendare și pentru toate foile din lume.

Farmacia la Sf. Gheorghe

ORAVIȚA.

Pilule de Pepsin cu Acid, la boale de stomac pentru mistuire, 1 sticlă. . . . . cor. 2.—
Suppositorie Haemorrhoidale, o cutie cu 10 bucăți . . . . . cor. 3.—
Tablette de Rachitis, încontra slăbiciunii oaselor la copii (morb englezese), pentru copii slabi, cari se dezvoltă și cresc cu greu, 1 cutie cor. 2.—
Pasta de dinți aromatică cu kañicolic, pentru curățirea dinților, desinfițarea gurei și întărirea gingiilor, 1 tubă . . . . . cor. —.60
Menthol Drageés, contra regușelei, 1 cutie cor. —.60
Pulvere și cigarette, încontra Asthmei, mijloc escelent la respirare grea, 1 cutie de cigarette cor. 1.—
 1 cutie de Pulvere . . . . . cor. 1.20
Anulin, un leac foarte bun, încontra bătăturilor dela degetele picioarelor (ochi de găină), fără a avea lipsă de a le tăia, 1 cutie . . . . . cor. —.60
Capsule, încontra limbricului cordelat, 1 cutie 3 și 4 coroane; în decurs de o oră scapă pe pătimitor de boala aceasta.
Pilule pentru îgrășare, 1 cutie cu 100 de pilule . . . . . cor. 8.—

Pilule fello-lecithin, are efect minunat la anemie, pentru cari au sînge puțin și nu au apetit, o cutie cu 50 de pilule . . . . . cor. 3.—
Leac încontra Epilepsiei (boala rea), 1 sticlă 16 cor., 1/2 de sticlă . . . . . cor. 8.—
Capsule încontra scursurei, atit pentru bărbați cit și pentru mneri, 1 cutie . . . . . cor. 3.—
Injectie pentru bărbați, 1 sticlă cor. 1.50 și cor. 2.50
Injectie pentru femei, 1 cutie . . . . . cor. 2.50
Alifie pentru obraz, ce curăță în scurt timp toate jubrele și plezniturile obrazului, 1 borcan cor. 1.70
Cremă de obraz, (neunsuroasă), de același efect ca și alifia, 1 borcan . . . . . cor. 1.—
Pudră de obraz, 1 cutie începînd dela cor. —.20
Praf încontra betesugurilor de hoare, 1 pachet . . . . . cor. —.60
Praf pentru îgrășarea vitelor, 1/2 klg. 2 cor. 1 klg. . . . . cor. 3.60
Praf încontra gutunarei (suspinul) **cailor**, 1 pachet . . . . . cor. 2.—

Iuliu Căciun apotecar, Oravița.

OPURİ ŞI BROŞURİ

Se recomandă
a executa următoarele:

FOI PERIODICE

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

Tot felul de lucrări tipografice,

ce se țin de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BELETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Progresul” N. Boldureanu

Oravița

Strada Principală.

PREȚ-CURRENTURI

în or ce limbă.

NOTE

STATUTE * LIBELE

CIRCULARE

AFIȘE

Diferite tipărituri pentru bănci

Comandele primite se efectuesc cu promptitudine și cu conștiință.

MENU

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

PLICURI CU FIRMĂ

OBLIGAȚIUNI

Cărți în comisuni

Prețuri moderate!

Panglici pentru morți

Anunț!

Sub conducerea direcțiunii institutului

„PLUGARUL“

societate pe acții în Cacova,

s'a înființat

o însoțire ocazională reciprocă

pentru asigurarea vitelor.

Membru al acestei însoțiri, conform statutelor, poate fi oricare proprietar de vite.

Spre asigurare se primesc deocamdată cai și tot soiul de animale cornute; mai târziu vor fi primite și animalele mai mici, oi, porci, etc. Scopul însoțirii este: ajutorarea reciprocă a membrilor între sine în caz de îmbolnăvire, de nenorocire a vitelor. Despăgubire se dă și în caz de boală epidemică!

Contribuirea membrului e următoarea:

a) Tacsă de înscriere, odată pentru totdeauna 3 coroane; din această sumă se plătesc timbrele, libelul de membru, tipărituri etc.

b) O cauțiune dela 1-5 cuate (cuota de 100 cor.) 5 cor.; dela 5 cuate în sus, după fiecare cuotă 1/20%. Această sumă e proprietatea membrului respectiv, și în caz de repășire o capătă îndărăt, detrăgîndu-i-se suma de despăgubire pentru pagubele întîmplăte până aci. Ea servește ca vadiu, și totodată în ea se anticipează suma de despăgubire, avînd membrii datorința de a o întregi din timp în timp la provocarea direcțiunei.

Toți membrii au pentru animale medicină grătuită, cum și doctor veterinar, materie de oltoit și toate spesele obveninde sînt pentru membri grătuite.

Cacova, la 28. August 1907.

Direcțiunea „Plugarul“.